

ที่ นร ๐๒๐๓/๔๔๗/พ

1/22

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒ เมษายน ๒๕๓๖

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๕/๓๒๓
ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๓๖
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๓/๔๑๔
ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
ด่วนที่สุด ที่ วว ๐๘๐๓/๔๒๕๓ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๖

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ
ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ รวม ๓ ประการ ตามหนังสืออ้างถึง ๑ และสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา
ของคณะรัฐมนตรี ตามหนังสืออ้างถึง ๒ นั้น

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอความเห็น
เรื่องดังกล่าวมาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในคราวประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๘/๒๕๓๖
วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๖ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุเทพ
เทือกสุบรรณ) เสนอเพิ่มเติมว่า การดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่ผ่านมา เป็นไปโดยล่าช้า
เนื่องจากมีขั้นตอนดำเนินการถึง ๕ ขั้นตอน ใช้เวลาดำเนินการนานถึง ๑๘ เดือน

/และโดยที่ ...

และโดยที่รัฐบาลปัจจุบันมีนโยบายที่จะเร่งรัดการปฏิรูปที่ดิน และการออกเอกสารสิทธิ เพื่อกระจายสิทธิการถือครองที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ยากไร้ จึงเห็นควรเร่งรัดขั้นตอน ในการปฏิรูปที่ดินให้เป็นไปโดยรวดเร็ว สำหรับการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน นอกจากจะ ดำเนินการในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้จำแนกไว้เป็นเขตพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตร จำนวน ๓๐๖ แปลง ใน ๔๔ จังหวัด เนื้อที่ ๓.๒ ล้านไร่ แล้ว เห็นควรดำเนินการ ปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเพิ่มเติมอีก ๔ ประเภท คือ

๑. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้กำหนดไว้เป็นพื้นที่รองรับตามโครงการ คจก. เดิมทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่จำแนกออกจากเขตป่าไม้ถาวร ซึ่งได้ผ่านการ ตรวจสอบสภาพป่าของคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน

๓. พื้นที่ที่อยู่ในโครงการออกเอกสารสิทธิให้กับราษฎรในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (สทก.)

๔. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้มีการจำแนกเขตทรัพยากร และที่ดินป่าไม้ไว้เป็น พื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตร ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบสภาพพื้นที่จากกรมป่าไม้แล้ว ซึ่งคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจพิจารณาแล้ว มีมติอนุมัติตามที่กระทรวงเกษตร และสหกรณ์เสนอทั้ง ๓ ข้อ และเห็นควรอนุมัติพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ตามที่รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุเทพ เทือกสุบรรณ) เสนอเพิ่มเติม โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) รับความเห็น และข้อสังเกตของคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจไปดำเนินการด้วย ดังนี้

๑. การเร่งดำเนินการประชุมสัมพันธชี้แจงทำความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อให้เห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิรูปที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรม และให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ของทางราชการ

๒. การยกเว้นการตรวจสอบป่าในพื้นที่ที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องที่จะต้องระมัดระวัง เนื่องจากในทางปฏิบัติหากตรวจสอบพบว่า บริเวณใดมีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ ก็ควรจะได้ดำเนินการกันพื้นที่ออกจากเขตปฏิรูปที่ดิน

๓. การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตพื้นที่ใด ในกรณีที่มีพื้นที่คาบเกี่ยวกับพื้นที่ที่อยู่ในความครอบครองของส่วนราชการอื่น เช่น กระทรวงกลาโหม กรมธนารักษ์ กรมราชทัณฑ์ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งมีประชาชนเข้าอยู่อาศัยครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรจะได้ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดังกล่าว เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินไปในคราวเดียวกัน เพื่อมิให้เกิดการแบ่งแยกในหมู่ประชาชน

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖ อนุมัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อโปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวต่อไป
ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

กองนิติธรรม

(นายวิษณุ เครืองาม)

โทร. ๒๕๑๐๐๐๗

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

โทรสาร ๒๕๒๖๓๕๕

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

1 เม.ย. 2536

๕๕๑/๕/๓๖
ณ.....
พร.วอ.....
หน.๑.....
หน.๒.....
หน.๓.....
จนท.....
จนท.วิเทศ/ทนาย...../๕/๒๕๓๖

ด้านที่ ๑

ที่ นร ๐๒๐๓/ร.ร.๐๓(๖)

4/22

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด

ที่ วว ๐๘๐๓/๔๒๕๓ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๖

ตามที่ได้เสนอความเห็นเรื่อง ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นั้น

ในคราวประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๘/๒๕๖๖ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุเทพ เทือกสุบรรณ) เสนอเพิ่มเติมว่า การดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่ผ่านมา เป็นไปโดยล่าช้า เนื่องจากมีขั้นตอนดำเนินการถึง ๕ ขั้นตอน ใช้เวลาดำเนินการนานถึง ๑๘ เดือน และโดยที่รัฐบาลปัจจุบันมีนโยบายที่จะเร่งรัดการปฏิรูปที่ดิน และการออกเอกสารสิทธิเพื่อกระจายสิทธิการถือครองที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ยากไร้ จึงเห็นควรเร่งรัดขั้นตอนในการปฏิรูปที่ดินให้เป็นไปโดยรวดเร็ว สำหรับการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน นอกจากจะดำเนินการในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้จำแนกไว้เป็นเขตพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตร จำนวน ๓๐๖ แปลง ใน ๔๔ จังหวัด เนื้อที่ ๗.๒ ล้านไร่ แล้ว เห็นควรดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเพิ่มเติมอีก ๔ ประเภท คือ

/๑. . . .

๑. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้กำหนดไว้เป็นพื้นที่รองรับตามโครงการ คจก. เดิมทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๒. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่อานกออกจากเขตป่าไม้ถาวร ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบสภาพป่าของคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
๓. พื้นที่ที่อยู่ในโครงการออกเอกสารสิทธิให้กับราษฎรในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (สทก.)

๔. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้มีการจำแนกเขตทรัพยากร และที่ดินป่าไม้ไว้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตร ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบสภาพพื้นที่จากกรมป่าไม้แล้ว ซึ่งคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจพิจารณาแล้ว มีมติอนุมัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอทั้ง ๓ ข้อ และเห็นควรอนุมัติพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุเทพ เทือกสุบรรณ) เสนอเพิ่มเติม โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) รับความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจไปดำเนินการด้วย ดังนี้

๑. ควรเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์ชี้แจงทำความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อให้เห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิรูปที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรม และให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ของทางราชการ

๒. การยกเว้นการตรวจสอบป่าในพื้นที่ที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องที่จะต้องระมัดระวัง เนื่องจากในทางปฏิบัติหากตรวจสอบพบว่า บริเวณใดมีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ ก็ควรจะได้ดำเนินการกันพื้นที่ออกจากเขตปฏิรูปที่ดิน

๓. การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตพื้นที่ใด ในกรณีที่มีพื้นที่คาบเกี่ยวกับพื้นที่ที่อยู่ในความครอบครองของส่วนราชการอื่น เช่น กระทรวงกลาโหม กรมธนารักษ์ กรมราชทัณฑ์ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งมีประชาชนเข้าอยู่อาศัยครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรจะได้ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ดังกล่าว เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินไปในคราวเดียวกัน เพื่อมิให้เกิดการแบ่งแยกในหมู่ประชาชน

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖ อนุมัติตามมติคณะกรรมการ รัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ

จึงเรียนยืนยันมา

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

1 เม.ย. 2536

กองนิติธรรม

โทร. ๒๘๑๐๐๐๗

โทรสาร ๒๘๒๖๓๕๕

ผอ. ....
พร. ....
ทน. ....
ทน. ....
ทน. ....
ทน. ....
ทน. ....

ที่ นร ๐๒๐๓/๕๒๐

7/22

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑ เมษายน ๒๕๓๖

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๓/๕๒๐
ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
ด่วนที่สุด ที่ วว ๐๔๐๓/๔๒๔๓ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๖

ตามที่ได้ขอให้พิจารณาเสนอความเห็นเรื่อง ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดิน
ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ เพื่อประกอบการ
พิจารณาของคณะรัฐมนตรี นั้น

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอความเห็น
เรื่องดังกล่าวมาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในคราวประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๘/๒๕๓๖
วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๖ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุเทพ
เทือกสบรรณ) เสนอเพิ่มเติมว่า การดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่ผ่านมา เป็นไปโดยล่าช้า
เนื่องจากมีขั้นตอนดำเนินการถึง ๕ ขั้นตอน ใช้เวลาดำเนินการนานถึง ๑๔ เดือน
และโดยที่รัฐบาลปัจจุบันมีนโยบายที่จะเร่งรัดการปฏิรูปที่ดิน และการออกเอกสารสิทธิ
เพื่อกระจายสิทธิการถือครองที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ยากไร้ จึงเห็นควรเร่งรัดขั้นตอน
ในการปฏิรูปที่ดินให้เป็นไปโดยรวดเร็ว สำหรับการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน นอกจากจะ
ดำเนินการในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้จำแนกไว้เป็นเขตพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตร

/จำนวน ...

จำนวน ๓๐๖ แปลง ใน ๕๕ จังหวัด เนื้อที่ ๗.๒ ล้านไร่ แล้ว เห็นควรดำเนินการ
ปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเพิ่มเติมอีก ๕ ประเภท คือ

๑. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้กำหนดไว้ เป็นพื้นที่รองรับตามโครงการ คอกก.
เดิมทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๒. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่จำแนกออกจากเขตป่าไม้ถาวร ซึ่งได้ผ่านการ
ตรวจสอบสภาพป่าของคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน
๓. พื้นที่ที่อยู่ในโครงการออกเอกสารสิทธิให้กับราษฎรในเขตป่าสงวนแห่งชาติ
(สทก.)
๔. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้มีการจำแนกเขตทรัพยากร และที่ดินป่าไม้ไว้เป็น
พื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตร ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบสภาพพื้นที่จากกรมป่าไม้แล้ว
ซึ่งคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจพิจารณาแล้ว มีมติอนุมัติตามที่กระทรวงเกษตร
และสหกรณ์เสนอทั้ง ๓ ข้อ และเห็นควรอนุมัติพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ตามที่รัฐมนตรี
ช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุเทพ เทือกสุบรรณ) เสนอเพิ่มเติม
โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) รับความเห็น
และข้อสังเกตของคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจไปดำเนินการด้วย ดังนี้
๑. ควรเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์ชี้แจงทำความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อให้
เห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิรูปที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรม และให้ความ
ร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ของทางราชการ
๒. การยกเว้นการตรวจสอบป่าในพื้นที่ที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยกระทรวง
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องที่จะต้องระมัดระวัง เนื่องจาก
ในทางปฏิบัติหากตรวจสอบพบว่า บริเวณใดมีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ ก็ควรจะได้ดำเนินการกันพื้นที่
ออกจากเขตปฏิรูปที่ดิน

/๓. . . .

9/22

- ๓ -

๓. การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตพื้นที่ใด ในกรณีที่มีพื้นที่คาบเกี่ยวกับพื้นที่ที่อยู่ในความครอบครองของส่วนราชการอื่น เช่น กระทรวงกลาโหม กรมธนารักษ์ กรมราชทัณฑ์ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งมีประชาชนเข้าอยู่อาศัยครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมควรจะได้ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดังกล่าว เพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินไปในคราวเดียวกัน เพื่อมิให้เกิดการแบ่งแยกในหมู่ประชาชน คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖ อนุมัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิญญู เครื่องงาม)

รองเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

๑ ๒๕.ย. 2536

กองนิติธรรม

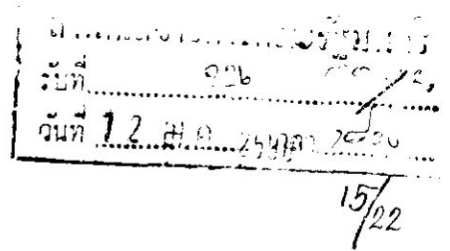
โทร. ๒๘๑๐๐๐๗

โทรสาร ๒๘๒๖๓๕๕

ผอ. ....
ผอ. ....
หน. ....
หน. ....
หน. ....
หน. ....
หน. ....

ผ่านที่สุด

ที่ กษ. 1205/ 323

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10200

// มกราคม 2536

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กษ. (๕๖๖)

- อ้างถึง 1. คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2535
2. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2535 และวันที่ 17 มีนาคม 2535
3. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2532

๑๖.๑๒.๒๐ (๕)
๒.๑-๒
๑๖.๑.๒๐-๔ (๕๒)
๑๖
12.๑๑.๙๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี 100 ชุด

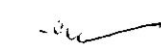
1. เรื่องเดิม

1.1 คณะนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2535 โดยนโยบายที่เกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินดังนี้ คือ

"...เร่งรัดการปฏิรูปที่ดินและการออกเอกสารสิทธิ เพื่อกระจายสิทธิการถือครองที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ยากไร้ และเกษตรกรที่ครอบครองทำกินอยู่ในที่ดินของรัฐประเภทต่าง ๆ โดยจะปรับปรุงกลไกการบริหารและการจัดการของรัฐ ตลอดจนจัดสรรงบประมาณให้สามารถครอบคลุมพื้นที่ได้โดยเฉลี่ย ปีละประมาณ 4 ล้านไร่"

1.2 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2535 และวันที่ 17 มีนาคม 2535 เห็นชอบผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ไร่พญากรและที่ดินป่าไม้ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยมีเขตพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเกษตร เนื้อที่ 7.2 ล้านไร่ ทั่วประเทศ ซึ่งเห็นควรมอบให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(ส.ป.ก.) นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตาม พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กษ. 1

12.๑๑.๙๖

16/22

1.3 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 6/2535 เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2535 เห็นชอบให้พิจารณาให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 3 ประเภท คือ

(1) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้รับอนุญาตให้ทำเหมืองแร่และสัมปทานการเกษตร ให้แล้ว
เนื้อที่ 7.2 ล้านไร่ จำนวนพื้นที่ป่า 306 แปลง ใน 54 จังหวัด

(2) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อนุมัติให้ ส.ป.ก. และกรมป่าไม้ ร่วมกันสำรวจสภาพการใช้ประโยชน์เพื่อกำหนดเขตที่
การดำเนินการปฏิรูปที่ดิน และได้สำรวจเสร็จสิ้นแล้ว 27 ป่า เนื้อที่
3.96 ล้านไร่ ใน 18 จังหวัด

และ (3) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้รับอนุญาตให้เป็นพื้นที่รองรับตามเป้าหมายโครงการ
สงวนเดิมทั้งสิ้น 4.8 ล้านไร่ จำนวน 330 ป่า ใน 17 จังหวัด

1.4 กรมป่าไม้ได้จัดทำแผนที่รวมประมาณ 1:50,000 แสดงแนวเขตพื้นที่ป่า
สงวนแห่งชาติที่ได้รับอนุญาตให้ทำเหมืองแร่และสัมปทานการเกษตร ซึ่งจะมอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการ
ปฏิรูปที่ดิน จำนวนเนื้อที่ 7.2 ล้านไร่ และได้ส่งแผนที่ดังกล่าวพร้อมบัญชีรายชื่อ
ป่า (ตามเอกสารประกอบการจัดสรร) ให้แก่ ส.ป.ก. เพื่อดำเนินการประกาศเขตปฏิรูป
ที่ดินต่อไปแล้ว

1.5 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2532 ให้กระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ส่งร่างพระราชบัญญัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินให้กระทรวงศึกษาธิการ เสนอ
โดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพป่าไม้ในพื้นที่ที่จะกำหนดเป็น
เขตปฏิรูปที่ดินก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี และได้ปฏิบัติตามมติของรัฐมนตรีว่า
ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งทำให้ต้องใช้เวลาในการตรวจสอบภาคสนามมาก ส่งผลไปต่อการ
ออกพระราชบัญญัติกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินล่าช้า

2.ประเด็นที่เสนอขอ

2.1 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า เพื่อเป็นการดำเนิน
งานให้สอดคล้องและสนองตอบต่อนโยบายของคณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน
เรื่องที่ดินทำกินขอราษฎรผู้ยากไร้ และผู้ครอบครองทำกินอยู่ในที่ดินของรัฐโดยไม่ถูกต้อง
โดยมีเป้าหมายเฉลี่ย ปีละประมาณ 4 ล้านไร่ ตามที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา นั้น ส.ป.ก. จะ

ก่อน ให้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี (ตาม มาตรา 26(4) แห่ง พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) ให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ยี่สิบสองแปลงแห่งชาติได้

2.2.2.1 คือ ส.ป.ก. และ พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีโครงการขออนุมัติต่อ คณะรัฐมนตรี ดังนี้

2.2.2.1 ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้จำแนกไว้เป็นเขตพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตร จำนวน 306 แปลง ใน 54 จังหวัด เนื้อที่ 7.2 ล้านไร่ (จากบัญชีรายชื่อในเอกสารประกอบการพิจารณา)

2.2.2.2 ขออนุมัติแนวทางปฏิบัติงานเพื่อเป็นการเร่งรัดขั้นตอนในการประกาศเขตปฏิรูปที่ดิน โดยในขั้นตอนการเสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินพื้นที่ตามข้อ 2.2.2.1 นั้น ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอร่างให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาโดยตรง ไม่ต้องนำร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการก่อนนำเสนอสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

2.2.3 ขออนุมัติยกเว้นการตรวจสอบสภาพป่าโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน ในที่ดินของรัฐที่จะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

- (1) ที่ดินซึ่งกรมชลประทานขอป่าไม้แล้วแต่ยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบสภาพป่าของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ดินและได้มีมติเห็นชอบคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้จำแนกออกจากป่าไม้แล้วแต่ยังไม่ได้ส่งคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ดินแห่งชาติดำเนินการ
- (2) ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติได้มีการจำแนกเขตทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ไว้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตร ได้ผ่านการตรวจสอบสภาพพื้นที่จากกรมป่าไม้ และนำเสนอคณะรัฐมนตรี เห็นชอบไปแล้ว
- (3) ในทางปฏิบัติหากมีสภาพป่าหลงเหลืออยู่ ส.ป.ก. จะไม่จัดที่ดินให้กับราษฎร แต่จะกันไว้เป็นป่าชุมชน หรือกันออกไปให้อยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้

3. ผลกระทบ

3.1 ในแผนนโยบายรัฐบาล การอนุมัติให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่

18/22

ที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 7.2 ล้านไร่ ครั้งนี้ เป็นการแสดงถึงความตั้งใจและจริงใจของรัฐบาล ที่ต้องการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนเรื่องที่ดินทำกินของราษฎร และเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา เพราะการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ดังกล่าวจะทำให้เกษตรกรที่ครอบครองทำกินอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรมมีที่ดินทำกินโดยถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีแผนงานจัดที่ดินให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ การให้บริการพัฒนาขึ้นพื้นฐานเมื่อสนับสนุนการผลิต อันจะส่งผลให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3.2 การอนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินครั้งนี้ ครอบคลุมพื้นที่ถึง 54 จังหวัด ซึ่งแสดงถึงการกระจายความช่วยเหลือของรัฐไปในทุกภูมิภาค สร้างความมั่นคงทางการถือครองที่ดินเพื่อการผลิตภาคเกษตรกรรม อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นทั่วประเทศ รวมถึงเป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อการบริหารงานของรัฐบาล

3.3 การอนุมัติให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นการลดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับราษฎรผู้บุกรุกป่าไม้ ซึ่งมีความต้องการที่ดินทำกินเพื่อการยังชีพ และสร้างฐานะเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว ในขณะเดียวกัน การดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน ยังเป็นการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมไว้ไม่ให้สูญเสียไปสู่นอกภาคการเกษตรอีกด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัติตามเสนอด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กองวิชาการและแผนงาน

โทร. 282-2579

โทรสาร 281-0543

มติที่ประชุม
ที่ ๐๒๐๓/๒๖

19/22

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อ้างถึง หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๕/๓๒๓

ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๖

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ไปเพื่อ
คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ รวม ๓ ประการ นั้น

โดยที่ข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงได้ส่งเรื่องให้ส่วนราชการทั้งสองพิจารณาเสนอความเห็น เพื่อประกอบ
การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีก่อน หากได้รับแจ้งผลการพิจารณาของส่วนราชการทั้งสองแล้ว สำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีจักได้ดำเนินการโดยด่วนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๒๕๑๐๐๐๘

โทรสาร. ๒๕๒๖๓๕๔

21 ส.ค. 2536

ทนาย...
จก...
พช...
คณ...
หน...
อภ...
ก...
ก...
ก...

ด่วนที่สุด

ที่ วว 0803/ 4243

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

และสิ่งแวดล้อม

ถนนพระรามที่ 6 ราชเทวี กทม. 10400

๕๕ มีนาคม ๒๕๓๖

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ว.ร. (๐๔๖๐)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการ

1. ด่วนที่สุด ที่ นร 0203/920 ลงวันที่ 22 มกราคม 2536
2. ด่วนที่สุด ที่ นร 0203/1489 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2536
3. ด่วนที่สุด ที่ นร 0203/2275 ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2536

ตามที่ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการได้ส่งเรื่องกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขออนุมัติจากคณะกรรมการเพื่อดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ รวม 3 ประการ คือ

1. ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในป่าสงวนแห่งชาติที่ได้จำแนกไว้เป็นเขตพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตร จำนวน 306 แปลง ใน 54 จังหวัด เนื้อที่ 7.2 ล้านไร่
  2. แนวทางปฏิบัติงานเพื่อเร่งรัดขั้นตอนในการประกาศเขตปฏิรูปที่ดิน
  3. ยกเว้นการตรวจสอบสภาพป่า โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
- ในที่ดินของรัฐ

โดยขอให้.../

21/22

โดยขอให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม พิจารณาเสนอความเห็น
เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ในข้อ 3 ดังความโดยละเอียดแจ้งแล้วนั้น

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมได้พิจารณาเอกสารดังกล่าวและข้อมูล
ที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า

1. หลักเกณฑ์และวิธีการในการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่
ป่าสงวนแห่งชาติ ได้ผ่านความเห็นชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ และ
คณะรัฐมนตรีไปแล้ว
2. พื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตรที่ได้จำแนกจากพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 306 แปลง
ใน 54 จังหวัด เนื้อที่ 7.2 ล้านไร่ ได้ผ่านการสำรวจและตรวจสอบความถูกต้องโดยหน่วยงาน
ที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมป่าไม้แล้ว
3. การปฏิรูปที่ดินในเขตพื้นที่ป่าดังกล่าว จำนวน 306 แปลง ของกระทรวงเกษตรฯ นั้น
เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2532 และสอดคล้องกับนโยบาย
และมาตรการการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2525 และสอดคล้องกับนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลง
ต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2535
4. การขออนุมัติยกเว้นการตรวจสอบพื้นที่ป่าโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ก็เพื่อให้การ
ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าดังกล่าวเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และเป็นการสนับสนุนนโยบายของ
คณะรัฐมนตรี

ดังนั้น กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จึงเห็นชอบในหลักการกับการ
ขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี ในข้อ 3 ที่ขอยกเว้นการตรวจสอบสภาพป่าโดย กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ
ในที่ดินของรัฐที่จะนำมาดำเนินการปฏิรูป ทั้งนี้ ในขั้นตอนการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินหากพบว่าพื้นที่บางส่วน

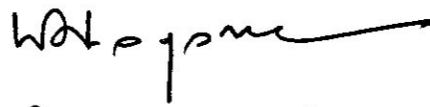
ติดอยู่.../

ติดอยู่ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 แล้วเห็นควรให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดำเนินการกันพื้นที่
ออกจากเขตปฏิรูปที่ดิน และดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะมาตรการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิศมัย ภูวสารธรรม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยีและนวัตกรรม

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โทร. 279-8088

โทรสาร 2713226